

El Gironès

ANY I

BIBLIOTECA PÚBLICA
GIRONA

NUM. 22

Redacció i Administració:
PLAÇA INDEPENDENCIA, 16. — Ent.

Dissapte 17 de Juny de 1916

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Girona, trimestre 1'50 ptes.
A fóra 2'00 "
Número solt 0'10 "

El nostre plet nacional al Parlament

Catalunya per boca dels seus dos homes més eminentment representatius ha exposat clara, lleal i concretament davant dels delegats del restant d'Espanya les seves ansies, pretensions i exigències a satisfer per a que la convivència d'uns i altres se desenrotlli en termes de mútua satisfacció immediata i d'ulterior prosperitat respectiva.

No cal dir que l'exposició dels nostres desitjos, feta d'una manera magistral per l'Abadal al Senat, provocà en aquest tota una tempesta d'interrupcions, d'interjeccions i apostrofs de tots aquells *bons vivants* que tot fent la seva especial política durant mitg segle i vetllant, com altres *puddiques vertals*, per a que no s'apagués el foc sagrat de la seva Patria única, han vist, *impàvidos* i *inconsutiles*, com aquesta reduïa extraordinàriament la seva extensió geogràfica, i, tant o més que això, com perdía la seva influència exterior fins a condemnar-la a una forçosa neutralitat que 's el signe més expressiu de la seva manifesta decadència.

Així i tot, malgrat els seus escarrafalls de patriotes escandalisats, degüeren escoltar el capítol d'agravis exposat per l'Abadal que justificava el desengany de Catalunya per un règim polític en plé descèdit i la seva decisió de exigir, si bonament no se 'ns concedeix, la llibertat de governar-nos, tota vegada que no sols ens sentim capacitats per a això, sino, además perque sens perill de contagiar, no podem resignar-nos a ésser dirigits per un poble que, amb fatalisme musulmà, vegeta miserament, sens cap idealisme renovador, sens ni tant sols sentir desitjos de viure i de voler deslliurar-se d'aquest funest centralisme i burocratisme que l'ofega i 'l matarà irremissiblement.

Presentada ja en forma la demanda pel cap de la nostre minoria al Senat, a la qual oposà en Romanones una rotunda negativa, ha seguit tractant-se del assumpte al Congrés, i, aquí sí que pot ben dir-se que 'n Cambó, en forma d'un brillantíssim discurs que esdevindrà històric ha fet la rèplica, amb la qual ha fixat concreta i definitivament els punts de fet i de dret a discutir en aquest nostre plet nacional, que, desd' ara i fins a la seva resolució, ha d' ésser l' obstacle viu i persistent de tots els governs que s' empenyin en defugir-lo o ignorar-lo.

L' estudi fet pel nostre *leader* de l' artificialisme de la política clàssica espanyola; la manifestació de que 'l fet de la nostra existència nacional, amb tots els atributs que li son necessaris i característics, s' imposa malgrat l' obra funesta dels mals governs i les defeccions d' alguns catalans descastats; el progrés evident de la nostra llengua, avui veïcol suficient apte per a l' exteriorisació de tots el nostre pensament científic i per a l' assimilació de tot lo bò que 's produeix a l' exterior, desconeguda sino despreciada per les representacions oficials; l' exposició de la manera i forma com suauement i

practicament han anat resolvent problemes idèntics els pobles més avançats d' Europa sens que tals reconeixements de vida nacional particularista hagin dividit el llas i unió d' uns pobles amb altres, ans al contrari, els ha enfortit, donant-los-hi un ideal col·lectiu comú, com ho proven alguns dels Estats avui en guerra, i, finalment, la petició clara i categòrica de la nostra autonomia política, singularisada en la concessió de les atribucions i facultats que posseeixi l' Estat pertanyent a l' Imperi Germànic que tingui concessions més reduïdes, ha sigut tant seriosament concebut i tant brillantment dit que, no ja pels extractes i comentaris de la premsa, sino, també per noves directes de Madrid sabem que l' impressió ha sigut fondíssima i la preocupació, per lo que això es i significa a Catalunya i a gran part del reste d' Espanya, es grossa entre 'ls polítics que usdefruyten el poder i l' influència sobre 'l país.

Entondint ara sobre els probables resultats d' aquests interessantíssims debats, ¿quina serà la resolució al plet de Catalunya? No solèm caure en el gros defecte de profetisar l' avenir, puig coneixem lo exposat de l' ofici i sabem que 's tracta de matèria que té dividides les opinions i en lluita oberta l' esperit de dos pobles, pro si que sens temor d' ésser presumptuosos i atenen-nos a les primeres conseqüències ara ja visibles, pot celebrar-se l' esforç de l' Abadal i den Cambó perque desd' ara queda plantejat verdaerament i en termes precisos el nostre plet nacional i serà precís que se li dongui curs i se sustanci en tots els seus tràmits, doncs, la contínua assistència dels nostres representants farà que no pugui arxivar-se un altre dia per manca d' actuacions sollicitades.

Que així ho tem el govern i 'ls polítics que 'l secundan i aplaudeixen, malgrat tot, ho prova, en altres coses, el discurs de l' Alcalà Zamora, membre significadíssim del partit lliberal i destinat a altes direccions dintre del mateix, qui no sols va reduir la seva antiga agressivitat contra les demandes catalanistes, sino que en el fons coincidí en molts dels punts de vista exposats per en Cambó, per lo qual, encara que al escriure aquestes ratlles no coneixem la darrera resposta den Romanones, amb tot esperem que l' eficiència del debat ha d' ésser prou trascendent per a que el marquí una fita gloriosa en el camí d' ascensió manifesta de la nostre renaixença com a poble.

¡EGOISTES!

Quantes vegades nos han tirat a la care dels catalans, com un insult, aquesta paraula els polítics madrilenys! ¡Que no estimem a Espanya diuen, que únicament mirém de anar bé nosaltres, prescindint

dels demés habitants de l' Estat Espanyol, mes encare, medrant a costes seves.

¡El egoísmo de los catalanes! ¡Nuestro egoísmo! Nosaltres, tanim la culpa de tot, fins de la pèrdua de les colònies.

L' aranzel proteccionista que el sentit comú i la mateixa força de les coses imposà a la hisenda espanyola, la que no podia, sense fer-se convicte d' assassinat de la naixent força industrial catalana, deixant d' aplicar-lo, es una de les irritants ventatges que ha arrancat al poder central nostre *egoisme*.

Doncs que entenen per governar certa gent? Ofegar iniciatives o secundar-les? Fomentar la riquesa nacional o aniquillar-la? Es que tal volta, en plé segle dinou el segle de l' industrialisme, volfeu que 's conreues únicament, a Espanya, en sos ideals atàvics, l' agricultura i la ramaderia?

Lo que feu perdre les colònies no fou el proteccionisme aranzelari, el que tot país que tingui l' instint de sa propia conservació ha de sustentar per a ses indústries naixents, o que deuen lluitar, per una o altre causa inevitable, amb un peu d' inferioritat respecte a la indústria estrangera. Lo que feu perdre les colònies, nos ho sabem. Fou la política de intransigència *poca solta*, i l' assimilisme *egoista* que tants segles s' ha seguit, i se esta seguint actualment, per els que porten les regnes del Estat Espanyol. Fou el no volguer compenare quan els pobles arriben a la major edat. Fou el no volguer capir la realitat de la vida. Fou el no volguer escoltar la veu del gran vident Fr. Lluís de Lleó, que atirava, ja fa segles: «Quan les serments d' un cep han crescut massa, convé anar-les podant. Del contrari la vida de tot el cep s' en resentiria»

Si aquest concell s' hagues seguit, ¡quanta sang s' hauria deixat de vessar, ¡quantes vergonyes i derrotes ens hauríem estalviat, ¡quants odis no existirien! Seria Espanya la casa pairal dels pobles tots de l' America llatina que avui, fa pena el dir-ho, ens oïen o ens desprecien.

L' egoisme dels catalans te la culpa de tot, viuen élls, els que governen Espanya, sens disputa, ja fa segles; els que copen els carrecs de ministres, subsecretaris, generals, almiralls, e.c: els que irogren per a Madrid subvencions en concepte de capitaliat, i que 's declarien ses vies principals carreteres de l' Estat per a que aquest les conservi, en lloc del Ajuntament de la *Villa y Corte*, con seria de justícia; els que fan pagar a l' hisenda espanyola gran nombre de serveis mancipals de la capital de la monarquia, d' aquesta capital que tant ens costa de mantenir, que tant consúm i que no produeix res, sino polítics d' ofici per enganyar-nos, i toreros i flamenquisme per embrotir-nos.

Tots els *sine-curas*, els *chupopieros* del pressupost, els enterradors d' Espanya, ens diuen egoistes. Està clar. A élls els hi convé que l' estat letàrgic de la consciència espanyola no s' alteri, doncs no podrien continuar sa tasca de paràsits cas que aquesta se desvetllés. Qui son aquets antipatriotes que volen fer una Espanya gran sense nosaltres, arrebasant-nos les regnes del carro del Estat? Excomuniquem-los. Son predominí, el

triomf de la consciència espanyola desvetllada, suposa nostre ruina. Doncs son antiespanyols.

Aquesta es la lògica de la política centralista madrilenya en sa quasi totalitat.

Hi hà no obstant algunes excepcions i fins alguns periòdics madrilenys que ens tracten amb més justícia. Aquets no parlen del egoisme dels catalans com a causa de les malvetats d' Espanya, i com a perill màxim per el pervindre d' aquesta, però creuen en nostre exclusivisme. Voldríen que parlessim menys de Catalunya, i que intervinguessim mes en la política general espanyola.

El contestar a aquestos, als qui suposém equivocats de bona fé, serà l' objecte d' un altre article.

Sense ambient

En realitat, careix de plataforma i base electoral la candidatura que per a diputat a Corts en la vinenta lluita, presenta per el districte de Girona l' advocat de Jaén, D. Eduard Fernández del Pozo i del Río.

Tres circumstancies poden crear opinió a favor d' una candidatura i donar-li probabilitat de triomf. Es la primera, que l' ideal que aquesta candidatura representa estigui fonament encarnat en l' opinió, no solzament del districte aon-deuhen tenir lloc les eleccions, sino en la opinió general de la regió o de l' estat de que forma part aquest districte.

No 's dona aquest cas en la candidatura del Sr. Eduard Fernández. Ni en el districte de Girona te arrels fondees el republicanisme, que pot únicament aspirar a tenir probabilitats de triomfar gracies a la divisió dels elements de dreta: ni a la regió catalana, en els temps que correm, els ideals de república mantenen ses posicions d' altre temps, sino que les perden amb una pressa assombrosa; ni en tot Espanya, segons declaració dels republicans sencers, se veu per el republicanisme cap signe d' aubada i resurrecció en mitj de les tenebres, i defeccions, i derrotes que a aquest ideal aclaparen.

Mols de sos homes han caigut vençuts per l' opinió pública que coneix ja el panyo i sab lo que pot esperar-se dels republicans espanyols. Forçes d' altres han deixat a sos partidaris i han entrat a dins les files del monarquisme. Eren en Melquiades Alvarez i l' Azcárate ahir, son en Junoy i en Salvatella avui. Serà en Rodés demà. Mal donades van a Catalunya i a tot Espanya per els republicans. No son vents d' enussiasme ni de victòria els que arriben a Girona.

Pot assegurar també el triomf d' una candidatura el prestigi personal del candidat. Son talent, sa elocució, les amistats personals que pugui tenir en el districte, l' influència que en ell pot posseir-hi. Respecte tot això, no crec que el Sr. Fernández del Pozo pugui aportar quantitats gaire notables a la suma. Sa elocució *demodee*, que tant entusiasme a son petit nucli d' admiradors de per aquí, varen rebre últimament en el Congrés, una sanció ben justa. Els diputats s' agafaren a bromes al principi sos para-

grafs semi-tombans i cursis, però ben aviat ja ni l'escoltaren. Recordis lo que d'aquella sessió digueren diaris de tots els partits.

Pot, finalment, moure els cos electoral en favor d'un candidat, el que aquet, malgrat representar un ideal que no tingui vida exuberant en el moment polític de la elecció, i malgrat no tenir brillants qualitats personals, ni un nom il·lustre per sa història pública, sigui no obstant un bon servidor del districte, amic de fer favors, i complidor dels deures que la representació parlamentària, que els electors li han confiat alguna altre vegada, li indica.

Tampoc el Sr. del Pozo i del Río ha sabut conquerir-se aquet títol de amic dels seus amics. Aquestos, en moments de sinceritat, ens conten com, un cop te la acta, ja no es recorda de ningú, com si fos un desmemoriat.

Vegis doncs com per cap concepte pot esperar res de bó per a éll el Sr. Don Eduard Fernández del Pozo i del Río, advocat de Jaén, en la vinenta lluita electoral, per poc conscient que sigui la opinió del districte.

Vegis doncs com podem amb tota justícia aplicar a sa candidatura el títol que encapsala aquestes ratlles. Es una candidatura sense ambient.

L'espectacle foraster

Talment ningú ho diria, contemplant nostres ciutats i viles els dies de festa a la tarda; talment ningú ho diria que 'ns trobessim a Catalunya.

A la gran metròpoli catalana, a Barcelona, riuades de gent que s'en van als toros. Tanta n'hi va, que no n'hi ha prou de les *plazas* exitents. Deuen ferne de noves i engranir les actuals.

En les ciutats de según ordre multituds que s'empenyen per entrar al teatre *vandevillese* o de *género chico*, o be al *cine* amb *atracciones* i *estrellas*.

En totes les viles, i en la major part dels pobles, catalans en abundancia entrant als *salones de baile* ont hi sentireu *agarraos*, i *malagueñas*, i... de tot, menos sardanes. I encara, en favor d'aquestes, d'un quants anys a aquesta part, s'observa en alguns indrets de nostra terra, (no molts), una saludable reacció.

I, malgrat, tot l'espectacle popular ha sigut sempre un dels coeficients més eficaços de l'esperit d'un poble. Perquè doncs no hem de preocupar-nos-en de l'espectacle a Catalunya? Perquè no hem de fer tots els esforços per a catalanitzar-lo?

Me direu que en nostra terra hi ha una nombrosa *colonia* forastera i que ella es la que omplena aquesta mena de diversions. Es cert que aquesta *colonia* hi concorria casi unanimitat, i que, tal volta en la majoria dels casos, n'es l'iniciadora i l'organitzadora. Però es també cert que el públic català se deixa en aixó, com en tantes altres coses, seguir i dominar per el gust i l'esperit forasters. Com a babaus, ens deixem enlluernar per coloraines, si no es que, en molts casos, l'exemple dels que tant temps hem considerat com a sers superiors, nos hagi corromput fins el fons de nostre esperit, i ja judiquem per sistema, millor i més agradós lo dels altres. Si aquesta perversió de l'instin de la propia conservació e independència espiritual fos gaire generalitzada, ¿pobre Catalunya! no n'faria res d'una autonomia política, que seria xorca, no tinguent una base d'autonomia espiritual i social.

L'espectacle a Catalunya deu ser català, com deu ser-hi catalana l'escola. Cosa es ben sabuda que, per a les classes populars, l'ensenyança més eficaça es la que en aitals indrets se li dona. I per a tota multitud, la sugesió de l'ambn aquet, que podríem anomenar *recreativu*, es gairebé decisiva.

Devem fer, en nom de l'ànima cata-

lana, guerra a mort a les *corridos de toros*, i al *género chico*, i a tantes altres coses que, amb la careta de la diversió, desdibuixen i bastardeigen al nostre poble.

Fomentem, per a donar un derivatiu patriòtic al natural desitj de expansió i divertiment, el teatre català (de cos i ànima) els balls catalans, i també les cançons i la música catalanes per mitja d'orfeons i agrupacions corals, que tant han fet i poden fer per a la catalanització de nostra terra.

Treballèm perquè nostre poble s'aficioni al excursionisme; tot recordant-nos que Catalunya, i ses balieses naturals, històriques i arqueològiques, son molt poc conegudes per els catalans, i que malament pot esiar-se lo que no s'coneix.

No oblidem l'sport, que es cert que no te patria, però amb tot, practicat dins de fites rasnables, fomenta les forces físiques i l'equilibri intel·lectual i moral de totes les raçes, i per lo tant debem també fer-lo servir per a la edificació i enobliement de nostra patria.

¡Que s'diverteixi, sí, però que s'diverteixi en català, i per el bé de Catalunya, el nostre poble!

JORDI CATALÀ

AGRE - DOLÇ

Diu «Patria» en un según article, llarc i pesat com el seu primer, sobre camins vehinals:

..... podrá haber muchos de útiles y necesarios

¿Llauna, camins vehinals, i un *de* de massa? M'hi jugo mitja pessega de les que donaven els nostres potentats per la festa de la Flor, *de* que l'article es del senyor Tuyet.

I en aquet suposit li demano que, després d'acabada la *serie*, fassi passar el *roló automòvil* demunt dels seus pacients llegidors, per a conseguir que se 'ls hi assenti bé el *material*. Precisament es un favor que al senyor Tuyet no li costaria res; podria demanar-lo a Obras Pùblicas, com tants altres.

CAMÍ DE TRIOMF

El vell adagi «*d'any nou vida nova*», al ser aplicat a la existencia de les col·lectivitats vives se transforma més adequadament amb les paraules «*d'any nou vida més forta*».

Aixís el regionalisme gironí admetia aquestes paraules com una norma d'actuació als inicis del any que transcorre, oferint reconstituir tota l'integral potencialitat de la seva vida.

I ja en aquest interval de temps una bellíssima broiada filla de la prodigalitat de la sava, ha vessat per damunt de la Ciutat i ha embaumat l'ambient amb aromes de triomf.

El regionalisme, que s'crea dintre l'ambient amorós, dolcíssim, d'una sagnit vigorosa, del idealisme de la terra que 'ns sustenia, pletòrica d'activitats i d'ansies, es l'única que pot obrar el miracle de la redempció de Catalunya i de les altres terres hispanes. Jove, sent l'optimisme de la vida; estima al treball que's font de creixença; suspira l'ànima de la raça en un bell jorn de visions de celistia.

Es aquest l'ideal que aleta; l'ideal que al topar-se amb la realitat, lluny d'afèblir-se s'enmotilla a les sinuositats que presenta; i en correlació admirable l'ideal sustenta a la política i la política assegura el triomf del ideal.

Al fer els principis nacionalistes la seva aparició reivindicant els drets de Catalunya sofriren una ferida mortal les velles carcasses espanyolistes, grises per un fatal uniformisme, tristes i pobres com les estepes miserables de l'Espanya castellana, de Guadalajara i León,

I al redressar-se Catalunya, vessant vigor i potencia novíssima, contrasta com la vida i la mort, la verda feconitat dels nostres camps, el brujit del treball, amb l'ingrata esterilitat de les terres ermes sobre les que plana el silenci feixu de l'inacció i de la mandra.

I mentres nosaltres rompíem jous ominosos, tantes nefes, altres terres germanes viuen encara sotmeses a velles esclavituts, tiranitzades per polítiques egoistes.

L'obra de Catalunya floreixent, es l'obra del geni ancestral de la raça catalana, que ara en els nostres temps ha granat en els nostres principis nacionalistes.

Avui aquell que no senti la seva força dominadora, restarà en una molt trista infeconditat, passarà entre les fileres de les insuficiències, i no obtindrà gaires resultats del seu treball que esdevindrà estèril.

Mireu sinó lo que passa a Girona amb nosaltres. En un curt espai de temps com diem al principi, ens hem situat en un camí de triomf i resoltament avencem ja en ell.

Des de que l'any nou discorre, hem escampat iniciatives, impulsos, optimismes. L'ideal catalanesc omplena cada dia més la vida gironina i gairabé la brotada d'idealismes engalana com en cap altre part, el nostre jardí.

El «Centre Catalanista» es d'adald esforçat que lluita amb intrepidesa; ell es el que manté la bandera dels drets indiscutibles de Catalunya.

Fora del nostre camp hi trobareu molts manaments i moltes esquifideses. No es que nosaltres tinguem cap exclusivisme, ni sisquera el pretinguem.

Es sols que nosaltres som els llegítims descendents del geni de la raça, mantenedors de tots els seus idealismes i de tots els seus sentiments; es que nosaltres conservem i volem honorar-nos amb tota l'amplitud de les traces fesonomiques de Catalunya.

Mentres els altres, amb més o menys ostentació i entusiasme, no poden ni volen sustreure-s de les influències castellanes i conserven posar a pesar seu alguna cosa de la grisor, de la pobresa, de l'esterilitat de les estepes de l'Espanya castellana, dels camps de Guadalajara o de León.

Tracendencia de la propera lluita electoral

II

En l'article anterior esbrinarem l'importancia de la propera lluita en relació amb el plantejament del problema vital de la nacionalitat catalana, qual discussió en el Parlament, es el triomf del pensament català, exposat amb claretat de concepte i justesa de paraula pels parlamentaris catalans.

Altres significació importantíssima tindrà, també, el resultat de les vinentes eleccions de diputats a Corts a Girona: en ell quedarà afermat per molt de temps la significació de dreta o esquerra del districte. La significació del districte es d'ordre, de dreta, però la realitat, es, que la divisió de les tretes donen la victoria a l'esquerra; De fet la representació parlamentària a corts, per espai de molt temps, està vinculada a un diputat republicà; exteriorment el districte de Girona es esquerrà.

La presentació, anys enrera, d'un candidat carlí enfront del Sr. Casas Arxer, persona catòlica, competent en qüestions econòmiques, produí la divisió de les dretes, donà la victoria al candidat republicà, i fou causa de que'l fet de possessió de l'acta per un republicà, determinés el dret de la presentació esquerrana quan la Solidaritat.

Are, igualment, si triomfa el candidat

republicà, s'arrelarà més en el districte axí com, més grand serà la separació entre els elements de dretes, siguent mes difícil i costós redimir al districte d'aquesta significació quan mes se tardi, ja que el fet de la possessió de l'acta dona ocasió d'afavorir els interessos partitistes, quan n'es un ideal, lo que s'representa.

Que la vinenta lluita electoral tindrà aquest caracter es evident; en Pozo ho proclamà, quan la discussió del dictamen del Tribunal Suprem, referent al acta de nos're districte, en el Congrés, pidolant als diputats, amb patètic discurs, que l'admetessin entre ells, aprovant-li l'acta, no per cap raó de justícia, sino per la raó de que era un diputat de l'esquerra, i si se convoaven noves eleccions triomfaria el candidat de la dreta. La minoria radical acordà, també, pocs dies després, pendre part en la campanya electoral, apoiant al candidat esquerrà, que se presentés en aquest districte.

Important es el resultat de la votació, baix aquest sentit, en la lluita electoral que s'acosta; el treballar de ferm, per a que una minoria, no aparegui com a majoria representativa de la voluntat gironina.

Dues foren les candidatures de dretes, que se disputaren el triomf, en el mes d'abril últim: la candidatura regionalista, i la del Sr. Iglesias, proclamada pel jaumins i apoiada per maurins, comité de D. S., elements del govern etc., etc. ¿D'aquestes dues candidatures, quina integrava amb mes justesa la voluntat del districte? La votació del cos electoral ho proclamà.

Igualment, en la propera lluita, entre la candidatura regionalista, proclamada amb el mateix candidat, i la candidatura representativa (si'n presenten) dels elements que portaren a la lluita al senyor Iglesias, la candidatura regionalista es la sintetiza de fet i de dret, amb més justesa, el sentir dretà del districte; es la que de fet i de dret expressa el pensament reflectiu, seré, d'ordre, del districte gironí.

De fet; perque la voluntat del districte fou ben manifesta i esclatant, amb la gran majoria de vots que'l Sr. Masó obtingué sobre el Sr. Iglesias. No es que fossin tots vots catalanes, solsament; el votaren alguns jaumins i altres elements de la coalició, que se trovaven més ben representats per el Sr. Masó, que per el candidat recomanat per amics de llurs idees, prova evident, de que la candidatura regionalista, era la mes perfecte concreció de la voluntat electoral. Aquest fet, autoritzaba a dir, com digué, el Sr. Cambó, que hi havia elements jaumins, se troben ben ben representats per la «Lliga», que per son partit.

Quina causa era la que impedia se trobessin ben representats per la candidatura de coalició? Quin defecte capital tenia el candidat de la coalició, que motivés aitals apartaments i negacions de vots? En nostre sentir no fou altre que la manca en el Sr. Iglesias de la condició essencial que deu brillar en tot home que aspira a esser representatiu d'un estat d'opinió; qui pretingui dirigir una multitut, deu esser educatiu en totes les manifestacions de la seva vida. Ho escrigué bellament, en no llunyana data, l'il·lustríssim Bisbe Dr. Mas: «tenir un temperament armònic, sens estridencies, ni en les seves paraules, com en cap de les seves exterioritats, trobar-los sempre iguals, ecuanims, es la carenciaística del home».

Després d'aquestes paraules, recordis el discurs en el Centre Moral per el senyor Iglesias, quan la Llei del Candau; ses declaracions en un diari de la Catalunya; tota sa actuació política, en oberta contradicció amb les «Normes» i se comprovà en dit senyor la manca de aital condició.

Aixís, com recordis la gestió del senyor Masó en el Municipi, en la vida política, en la campanya electoral i se veurà

En tots els actes brillar sempre un ideal educatiu en les manifestacions de la seva vida.

JOAN

Festivals de la Prempsa i de la «Caritat»

El passat dimars và tenir lloc la funció anyal que organitza l'Associació de Periodistes de Girona en benefici de la seva Germandat.

Com es ja norma en totes quantes funcions organitza l'Associació de la Prempsa, la del dimars và ser un èxit esclatant. Vesava el Teatre Principal d'un concurs selectíssim i omplia de gom a gom el nostre primer colisseu, lo bõ i millor de nostra ciutat. La nota brillantíssima que oferien les llotjes i butaques hostatjant els millors encants de la feminitat gironina, recordava les grans solemnitats.

La Companyia Plana-Llano contribuí poderosament a donar un marcat relleu d'importancia, al Festival de la Prempsa.

El nom d'honor que ha adquirit en tot Espanya, especialment al Romea de Barcelona; el seu primorós treball, es mereixedor de tot elogi, tant per lo que's refereix a la propiament dita execució artística, com a lo referent a la presentació. Poques vegades la nostra escena havia fet tant de goig com el passat dimars i poques vegades amb tanta propietat i bon gust muntada; alguns cops fins ens creiem somniar, al no veure apareixer aquells rònegues, mobles de la nostra guardarropia i que tant esdiuen del bon nom del nostre Teatre.

Tot aquest diem-ne miracle de presentació es degut a la bona cura que la Comissió organitzadora, posà en totes les coses, i entenent com un deure al seu nom i a la vàlua de la Companyia, no escatimar activitats ni sacrificis a fi de correspondre a la simpatia del públic de Girona i a lo que Girona mereix.

Si el treball dels actors fou exel'lent, i fou apropiada i de bon gust la presentació, les obres que posaren no mereixeren cap elogi, anavem a dir que no mereixen ni sisquera un comentari.

«Los Gabrieles» d' En López Montenegro, es una farsa grosera de frares i toreros, amb totes les nuses característiques aquella regressiva i funesta afició. El llenguatge es bast desmentint aquelles tant gallejades *sonoritats i dolceses*.

Per a judicar la comedia en tres actes «El Infierno» n' hi hà prou amb dir que es dels senyors Paso i Abati; es tota l'obra una veritable incongruència, un *cent peus*.

¡Sembla mentida com hi hà coses que puguin agradar i tenir èxits i dotzenes i dotzenes de representacions! L' estupidesa es per lo vist patrimoni comú de tots els públics.

I en veritat que no diem aixó pel de Girona, que'n la sessió del dimars donà proves d' una gran correcció. El nostre públic và riure molt discretament de multitud de xistes de les obres i entusiasta i afectuós aplaudí als actors pel seu treball.

I el públic sortí satisfet perque anà a passar una estona agradable, hi ho conseqüí, i ell no buscava més.

Els intermitjos estaven amenitzats per la banda del Regiment, que executà hermoses composicions. Aixís també el mestre Caselles tocà en el piano tres selectes peses que foren *Arabesca en sol*, de Debussy, *Goyescas* i *Sinfonia espanyola* d' En Granados, que foren carinyosament escoltades, correctament dites i aplaudides fortament.

Tot plegat la festa de la Prempsa và ser un gran aconxeixement, que respongué a les exigencies dels més extremats.

Girona pot estar joiosa dels seus periodistes, i aquestos ben agrats a Girona.

* * *

El passat diumenge và celebrar-se la

festa en benefici de «La Caritat»; com ja varem anunciar les taules captatories anaven a càrrec de varies entitats gironines com el Casino, El Re-reo, l'Associació de Periodistes, el Centre Catalanista, el maurisia i el Centro Moral.

Fou una pintoresca diada; contra lo normal la gracia temenil era sollicitadora amantent dels homes, que veia retuda la seva seriosa immutabilitat per un somriure tant penetrant com l' agulla que clavaven a la solapa, encara que per molts resultava més penetrant, més crudel, una moneda miserable que potser havia ja arrelat en la butxaca.

La Taula del «Centre Catalanista» enplaçada en els *quatre cantons* estigué presidida per distingides dames, i per senyoretas d' exquisideses encisadores.

Presidiren les senyores Viuda de Camps, Canal de Sagué, Barris de Quintana, Marfil de Gaspar, Carme Auguet i Massa de Noguera.

Postularen les senyoretas Aurelia, Carme i Maria Audouard, Encarnació Bosch, Maria Lluisa Carreras, Monserrat i Mercé Coll, Carme Gaspar, Rosa Jubert, Maria Massa, Maria Perez-Perxés, Angelina Reig, Maria Vinyals i Concepció Xifra.

El total de lo recaudat ascendeix a 2.800 pessetes.

En el Festival de la Prempsa dos il·lustres personalitats han pagat 1.000 i 250 pessetes com a donatiu a la Germandat.

L' esplendidesa i modestia dels donants escapa a tot elogi.

CULTURA I ART

S' està preparant a «Athenea» una manifestació artística que ha d' assolir un èxit definitiu. Es tracta de la vinguda a la nostre primera entitat cultural, de la notabilíssima diva, Na Concepció Badia que tants llorers ha conquistat arreu on la seva veu portentosa s' ha fet escoltar i molt particularment en els últims concerts donats a Lyó i Madrid, on ha rebut tota mena de merescuts elogis. Na Concepció Badia cantarà, entre altres, les cançons originals de Na Narcisa Freixes.

L' anunci d' aquesta nova sabem ha de plaure als socis d' «Athenea» i en general a tots els ciutadans, ja que aconxeixements aixís no's fan sovint a Girona, ni es tan fàcil d' organitzar.

Esperem veure detalls de la vinguda de Na Concepció Badia i anirem donant impressions de la festa que ha de ser grandiosa.

* * *

Romiatge d' artistes. Els voltants de Sant Daniel, el campanar de Sant Pere i el cel blau que cobreix Girona ha interressat altre volta al pintor Cels Lagar, que desde París on ha parlat de les coses nostres amb l' entusiasme d' una ànima artista, s' ha dirigit altre volta a la Ciutat de Pedre. I a Sant Daniel corra d' aquí i d' allà buscant les coses ingenues que a ell interessan, per a transportar-les amb aquell seu art arbitrari i atrevit a les teles que ell creu li han de donar nom i gloria.

Un altre artista, en Francisco Gimeno, es també nostre i avui unes voltes, demà un pont i passat demà un campanar, trau recons de Girona per a donar-los a la curiositat i a l' estimació pública. En Francisco Gimeno treballa activament i ha promès fer una exposició de tot lo de Girona a «Athenea».

Hem de fer constar que a Madrid, en Gimeno ha assolit un èxit franc.

A tots els artistes una benvinguda.

* * *

En Miquel Planas ha tingut la delicadesa, que agraim, de fer arribar a la Redacció un volum de «Aubades».

Entre els elements, que a Girona es cediquen a honorar l' art de Talia, ha florit el pensament de celebrar una *diada* per a enaltir la memoria d' un gran actor. Es pensa aixecar un bust al homenatjat, al jardí de la Devesa, celebrant-se durant aquell dia importants actes. Com que no es.à del tot acordat lo que's farà, fem punt, esperant poguer concretar més en números successius.

Diumenge passat varem estar a Girona uns quants alumnes i professors de l' escola de Bells oficis de Barcelona, visitant algunes de les moltes bellesas artístiques que posseim.

Ens varem de rellicitar de la corrent que sembla va extenent-se de visitar les coses nostres, tant mes, quan es un estímul per als ciutadans tots que fa que estiguem mes orgullosos de la Ciutat amada.

En Rafel Masó els acompanyà junt amb en Jaume Sagrada de la Societat d' atraccio de floristes, donant-los-ni tota clase de detalls i explicacions.

Marxaren admirats de tan bõ com hi ha a Girona, prodigant a la Ciutat enuasiastes elogis.

CLARÍ.

Concert de la Simfónica

El prop passat diumenge tingué lloc en el Teatre Principal el concert per la orquestra Simfónica de Barcelona, amb tanta impaciencia esperat pel públic musical Gironí.

La sala d' espectacles del nostre Coliseu estava ben lluny d'esser plena, cosa que no es d' estranyar si's té en compte que'l preu de les localitats no estaven pas al alcançe de totes les fortunes i que, per altre part la Festa Eucarística de les Espigues va restar gent a l' Audició. Si-gui com vulgui aquesta va desenrotllar-se segons un programa capaç de conentar al mes exigent en l' elecció d' obres musicals. Obría la marxa el «Carnaval Romà» de Berlioz. Poc ens detindrem en ponderar les belleses que enclou aqueixa composició, que en el nostre concepre fou la millor interpretada del prograna. L' orquestra saviament portada pel mestre Lamote de Grignon feu ressaltar les variades riqueses armòniques de aquestes pintoresques impresions simfòniques en les que, com en totes les obres del gran mestre francès, sobresurt una instrumentació impecable com efecte i sonoritat.

El «Nocturn» de Barouine produí bona empresió. Es una bella composició, molt inspirada i de gran efecte descriptiu, essent aquesta qualitat una característica del mestre rus, com pot veure-s en altres obres seves com, per exemple (per no citar mes que les que gaïrebé to hom coneix) en «El Convent», i el famós poema simfònic «En les esepes del Asia».

«El Siegfried-Idill» es una de les pàgines mes neramoses que Wagner ha escrit. En ella va vessar-ni tota la seva tendresa de pare i els delicatíssims sentiments que l' inspiraren varen trobar llur expressió mes sublimada en aquells motius dolçissims que penetren en la nostra ànima envoltant-la d' una boirina màgica d' ensomnis de pau i de benhaurança. Llástima que la interpretació no estigues a l' altura de l' obra puig aquella fou un xic deficient.

També fou un xic fluixa l' interpretació de l' «Aprenen. de bruixot», d' en Dukas, obra ja coneguda del públic gironí.

La séptima Simfonia de Beethoven anomenada per Wagner, si mal no recordo, de «Apoteosi de la dança» es una de les millors composicions del Geni de Bonn am Rhein. En ella l' esperit del ritme troba sa més sublim enarnació. Sobretot l' Allegretto es una concepció tan maravellosa que hom no sab que's lo

més admirable: si la tècnica pasmosa amb que estàn combinats els dos motius principals o la inspiració insuperable d' aquets motius. Si bè no's pot dir que fos deficient l' interpretació d' aquesta obra magna hem de confessar que tan poc và esser perfecta manant-ni un xic aquella identificació que deu haver-hi entre l' executant i l' obra interpretada.

En la tercera part del programa el mestre Lamote ens feu conèixer el seu quadre simfònic «Andalusia» el qual conté reals belleses i l' acredita de tècnic excelent. L' instrumentació rica i encertada revela un gran coneixement dels recursos que ofereixen els instruments modcrns. Ens va plaure molt.

Lo mateix podèm dir de l' armonització i arquestració dels cants populars «Barda Amets» de la Baixa Navarra i «La gata i el Belitre» de Catalunya demanant el públic la repetició d' aquest darrer que no era pas per cert, el millor dels dos.

Va finalitzar l' audició amb l' overtura de Tánhäuser de Wagner, que no va pas anar tan bè com era d' esperar sobre tot la corda en la que va no ar-se falta d' unitat en mants passatges. Al final va arreglar-se un xic i va lograr els aplaudiments del públic en lo que va contribuir cert *aparato escènic* que sempre escau bè en públics meridionals.

Malgrat les deficiencias senyalades l' impresió general và esser bona i el públic gironí conservarà un agradable record de la vetlla musical del diumenge.

H.

Mercat de Girona

Dia 17 Juny 1916

Productes agrícoles	Máxim		Mínim	
	Ptes.	Cts.	Ptes.	Cts.
Blat (els 100 Kgs.)	34'00		33'00	
Ordi "	31'00		30'00	
Ségol "	30'00		29'00	
Civada "	31'00		30'00	
Blat de moro "	35'50		35'00	
Fasoles "	64'00		60'00	
Faves "	38'00		37'50	
Pésols "	—		—	
Cigróns "	49'00		47'00	
Arroç "	70'00		50'00	
Fasols "	60'00		58'00	
Garrofes "	20'00		19'50	
Fenc (el quintar metric)	—		—	
Palla "	—		—	
Patates "	40'00		15'00	
Arrels i tuberculs	—		—	
Llana blanca	225'00		225'00	
id. negra	215'00		215'00	
Vi (el hectòlitre)	60'00		50'00	
Aiguardent "	—		—	
Alcohol "	—		—	
Oli d' oliva "	135'00		120'00	
Fomatges (el Kilo)	05'50		05'00	
Greixos "	02'75		02'25	
Bacallà sec "	01'85		01'75	
Cavalls (per cap)	—		—	
Mules "	—		—	
Burros "	—		—	
Vaques "	550'00		500'00	
Cabres "	—		—	
Porcs "	—		—	
Bous "	650'00		500'00	
Gallines (una)	05'50		03'50	
Pollastres "	04'00		02'50	
Ous (dotzenes)	01'40		01'35	

Corones dentals Audouard

de 2 Kts., fetes a mida i colocades en dos hores, estalviant viatges i visites inútils.—De 20 a 30 pessetes.

Estudis i dictàmens radiografics

d' anomalies de la dentició en els infants i d' enfermetats dels ossos i demès desordres de les sinuositats bucalis

PONTS - BRIDGES - INLAYS

i treballs d' or a preus convencionals.

St. Francisco 12-1er. -- GIRONA

Forres - Imprenta - Girona

GRAN FÀBRICA

d' Aiguardents,
Licors,
Aixarops,
Vermouth,
i vins selectes
de

JAUME REGÁS

Pont Major de Girona

Grans premis en les Exposicions univ-
ersals de París (1878) i de Barcelona (1888)

SOMBRERERIAde **RAIMONDA CREUHET**

Rambla Llibertat-22 - (Sota les voltes)

Gran assortit de sombreros i
gorres de totes classes.

Trajos per a nens**F. SOLÀ****Optic i Joier**

Rambla de la Llibertat, - 26

GIRONA**Busquets i Llapart****BANQUERS**

Ciudadans 5 i Ferreries Velles 6. — GIRONA
Telèfons: Urbà, 88 - Interurbà, 53

Comprém i veném, a l' acte,
tota classe de valors nacionals i
estrangers.

Realitzém, amb gran ventatja,
totes les operacions de

**BANCA, BORSA, CANVI,
VALORS i CUPONS**

Dalman Carles,
Plà i Cia.

Editors. -- GIRONA

Fabrica de Galetes i Biscuits

DE

SALVADOR PLAJA

Premis en les Exposicions In-
ternacionals del Tibidabo i de
Barcelona

Telèfon 204 - Figuerola 33.-GIRONA

PERE M. CARRÉ

Habilitat de Classes passives,
de Presons i de Sanitat

CENTRE ADMINISTRATIU

Representació d' Ajuntaments,
fabricants i particulars.

(Unie despatx amb consulta gratis als Ajuntaments)

Representant en Barcelona i Madrid

Carrer de la Forsa, 8, 1er.-Girona

Telefon interurbà núm. 40

ESMERAT SERVEI D' AUTOS**I COTXES DE LLOGUER**

DE

J. PLÉ, BOSCH Y Cia.

Ciudadans, 10 i Ronda Figuerola
Telèfon 221 Telèfon 236

Especialitat en carruatges per
a empreses particulars i oficials,
casaments, bateigs i enterra-
ments, etc., etc.

Economia en els preus**MANUEL PUJADAS****ANTIGUA (BONET)****TEMPORADA D' ISTIU****GRANS NOVITATS**

en tots els articles en
que 's dedica la casa

Immens surtit en Camises

Especialitat en els encàrrecs

SABÓNS*Barangé***BARCELONA,
GRANOLLERS, GIRONA****SASTRERIA****Alfred Ferrer**

Trajos per a Sra. i Sr. a preus limitadíssims

Se fan etxures portant la roba

Diploma d' honor en el Concurs de Paris 1914

Plaça de la Constitució, 4, i Bell-lloch, 2, 1.º

GIRONA**Planxat Modern**

Planxat mecanic de colls i punys amb
rentat per un procediment que duplica la
seva duració.

REPRESENTANTS:

J. Oriol Carbó. Plateria, 30.
La Canestilla de Oro. Rambla Llibertat
Lluïsa Sureda Progrés
Flora Padró. Rambla Verdaguer.
Enriqueta Pla. Lorenzana

Tallers: Pujada S. Domingo, 1.**SASTRERIA SMART**de **J. Fernandez**

Ciudadans - 18

Tall inmillorable.

Les mes altes novitats
en tota temporada

Perruqueria de

R. CARBÓ

Ciudadans, 16 (Hotel Italians)

Especialitat en el tall del cabell i barba

Servei esmerat

i antisèptic.

Abonaments

especials

Estanislau Aragó

Procurador dels Tribunals

Ciudadans -- 5. -- GIRONA

De 9 a 12 i de 6 a 9**Josep M.ª Riera i Pau**

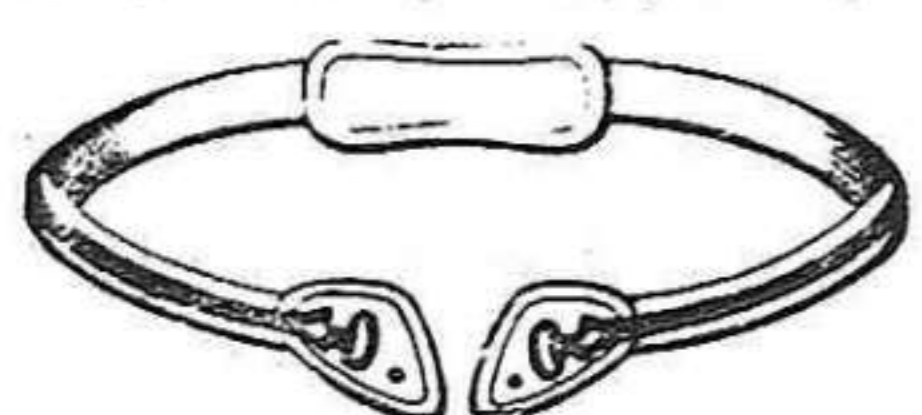
Metge Especialitzat en Malalties de

GOLA, NAS i ORELLES

Consulta de 9 a 12

NOU DEL TEATRE - 1 - 1er.

(cantonada a la plaça del Vi)

LA CREU ROJA

FARMACIA
ORTOPEDIA
PERFUMERIA

F. de A. Roca

Gabinet Ortopèdic per a la colo-
cació de tota mena d' aparells per a
corregir les deformitats del cos humà.

Especialitat i grans existències en

Braguers i Faixes ventrals

SERVEI PERMANENT

Plaça del Oli. - Girona

EL GIRONÉS

PERIÓDIC SETMANAL

Política, Literatura, Art, Ciència, Informació Local i Comarcal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Girona trimestre	1'50 ptes.
A fóra	2'00 "
Numero solt	0'10 "